

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrierile neprimite nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N^o 96.

Mercuri, 30 Aprilie (12 Maiu).

1886.

Brașov 29 Aprilie 1886.

Despre proiectele de lege privitoare la reînnoirea pactului cu partea austriacă a monarhiei ne spune „Pester Lloyd“, că guvernul unguresc dorește ca ele să fie cât mai curând discutate și aprobate de parlament, și încă în această sesiune să treacă prin secțiunile proiectele de lege asupra reînnoirii tratatului de vamă și comercială austro-ungară și a legilor ce stau în legătură cu el, precum tariful vamal, statutul băncii austro-ungare ș. a.

Graba celorlă dela guvern de-a vedea noul pact încheiat fiind mare, ei au de cugetat a deschide a treia sesiune dietală în primele zile ale lunii Septembrie a. c. ca să se poată discuta legile în parlament și să poată fi sancționate încă înainte întrunirii delegațiilor în Noiembrie a. c.

Guvernul unguresc mai speră, că până atunci se va rezolva și afacerea croată și că deputațiunea regnicolă își va termina lucrările încă în această sesiune.

Nu cu aceeași grabă par a procedea cei din Austria și, de ar și nutri cabinetul Taaffe speranța într-o răpede rezolvare a chestiunii reînnoirii pactului, se pare că de astădată nu-și va ajunge scopul, căci se ridică în contra acestui pact o însemnată opozițiune încă din mai multe părți.

Eată cum caracterizează „Neue freie Presse“ situațiunea creată prin memoratele proiecte de lege: „In loc de a pregăti o reînnoire dând producțiunii austriace earăși posibilitatea unui esport, guvernele au prezentat un tarifu vamal, care vorbește numai în superlative, cuprinde taxe vamale, cari sunt sinonime cu prohibițiunea și pare a căuta echilibrul economic al celor două jumătăți ale monarhiei în aceea, că vămile agrare introduse în favorul Ungariei sunt încă întrecute printr-o urcare colosală a vămilor industriale. Negociările începute tocmai acum cu România pentru reînnoirea convenției merg așa de nefavorabil, încât trebuie să ne dedăm cu idea că într-o zi va fi închisă și piața acestei țări pentru producțiunile noastre.“

„Schimbările ce s-au făcut în statutul băncii, culmină în aceea că se concede înmulțirea bancnotelor neacoperite, ceea ce va produce mare confuziune și va face imposibilă restabilirea valutei.“

„Dér și în sînul partidei guvernului domnesc nemulțămire. Pressa cehică se plînge amar, că și Cehilor li s'a pregătit o desamăgire... pentru că nu s'a încumetat nici cabinetul Taaffe d'a introduce federalismul băncii, cu o filială de sine stătătoare în Praga. De aceea partida cehică vede nuori amenințatori pe orizont și se pregătesc a face opozițiune guvernului...“

„Narodni Listy“ asigură, că un însemnat grup de deputați cehi va vota fără considerare la guvern și la majoritate în contra pactului. Cehii, adauge ea, sunt amărîți vădînd că Ungaria, care plătesc numai 30 procente, prescrie într'un mod atît de necruțator Austriei, care plătesc 70 de procente.

În același sens se pronunță și celelalte foi cehice. „Politik“ își exprimă mirarea, că guvernele au trecut la ordinea zilei peste postulatele drepte cehice cu privire la organizarea băncii și la adiustarea bancnotelor.

Este pentru întâia oară, că pășesc pe scenă printre contrahenți și Cehii cu postulate deosebite. Ni se pare că opozițiunea ce-o vor face ei cabinetului Taaffe de astădată va fi mult mai serioasă decît se admite în tabăra centraliștilor nemți.

O veste bună.

Veștile triste ce le primim neconținut despre urmările rele ale înghețului în urma zăpezii, ce a cădută, au fost întrerupte și de-o veste, ce am primit-o cu cea mai mare bucurie fiind că ne vestesc un fapt, care fiind imitat de toți țeranii noștri în toate comunele rurale, ar face să se ușureze în mare măsură miseria ce ne bîntue azi. Dăm loc chiar aici pe pagina primă următoarei corespondențe, la care vom reveni:

Ghireșiu-român, ziua de S. George 1886.

Acastă zi însemnată mult o așteptă cu mare bucurie să vie, fiind că sf. biserică o cântă ca cap de primăveră, când speră economul că va scăpa cu vitele dela fînul uscat la pășunea cea verde a câmpului. Însă în anul acesta s'au înșelat economii, căci pe când erba înverdea și pomii înflorau cădă neauă cu grosu pe ei. Fînul uscat s'a gătat, erba verde s'a uscat. Vitele de fîme mugeau, miei de frig sberau. Bieții oameni umblau să cumpere fîn, dér nu căpetau. Vite ar fi vîndute, dér nimenui nu-i trebuiau, căci banii au devenit foarte rari.

Tergul de vite dela Moci a fost slab, cel de oi dela Juc și mai slab, o oia stîrpa dela 60 cr. până la 2 fl. 50 cr., o oia cu miel dela 4—6 fl. Ziua de Sf. George e și terminul de plătire a pădurilor și a multor datorii din care cause bieții oameni neputînd din nimica face bani nu prea voioși au așteptat pe sf. George. Totuși ca să le mai treacă de necaz s'au dus la un pinter (glajă, sticlă) de vinars la fîgădăul (birtul) lui Hersch, unde au aflat pe jidan voios, sărînd într'un picior și pogînd în degete, căci el are bun gheșeft și nu-i necăjit și își bătea joc de necazurile poporului. Bieții oameni vădîndu-se batjocuriți într-o stare așa de critică și-au adus aminte de cuvintele preotului tîner, care, cu părere de rău, e dus din mijlocul nostru și care de multe ori în sf. biserică și afară le-a vorbit în contra bînturii și s'au hotărît a face următoarea

Invoire

Noi, subscrișii locuitorii în Ghireșiu-român ne învoim a nu mai bea vinars în fîgădu lui Hirsch, nici a ne duce vinars acasă dela el, și care se va afla a lucra în contra acestei invoiri ne supunem să fie pedepsit a da în fondul școlii noastre confesional ce se va înființa, I-a oară 2 fl. v. a., a II-a oară 5 fl., a III-a oară 10 fl. etc. și dăm dreptul judei comunale, care e și casierul școlii a ne executa fără mai departe a noastră întrebare, ceea ce cu tragerea crucei înainte numelui nostru întărim.

s. u. s.

Rusu Luca, Rusu Simion, Rusu Vasiliu, Kerekeș Nechita, Nechita Rusu Negrea, Ion Nemeș, Partene Moldovan, Ion Divevicianu.

Înainte noastră ca martori:

Thoma Gonza m. p. Rusu Vasilie m. p. etc. etc.

Gligore Deacu m. p.

Comunicîndu-vă această hotărîre vă rogu priemiți, D-le Redactor, asigurarea distinsei stime ce vă păstrez.

Petru Olteanu.
proprietar.

Desbaterile asupra legii glótelor.

În ședința camerei deputaților dela 4 Maiu a început desbaterea generală asupra legii glótelor.

Raportorul Dr. Aurel Munnich dice, că după legea de până acum, care făcea întregirea glótelor dependente de înrolarea voluntară, principiul obligămintului militar general devine iluzoriu. Proiectul de lege de față aduce la valoare acest principiu, făcînd pe toți fără excepțiune militari. În celelalte state de mult s'au introdus glótele. Glótele din voluntari mai mult strică, avem nevoie decît de gloate organizate. O rezervă bine organizată are importanță, asta a dovedit-o răboiul

franco-german din 1870. Dér nu numai pentru întregirea armatei combatante, ci și pentru provisionare și transport, pentru ocuparea și scutirea locurilor întărite a căilor ferate, a spitalelor, magazinelor și podurilor sunt necesare gloatele. Cu sistemul nostru militar de azi nu se pot face toate acestea. Cu un stat de 800,000 oameni respective cu cele două landvere 1,200,000 oameni monarhia nu e asigurată contra tuturor eventualităților. Gloatele au să imple golurile, să n'țelege în cazul extrem, să asigure granițele țării de o invasiune străină. Astăzi vitejia singuraticului soldat, ci mulțimea decide. Germania dispune de 8, Rusia de 10^{1/2}, Franca de 3^{1/2}, și Italia de 2^{1/2} milioane combatanți. Prin urmare noi suntem îndereptul lor. Gloatele nu se vor chema la exerciții și timpul de serviciu va dura până la 42 de ani de etate. Aceia, cari au intrat în armată de bună voie, vor servi ca glotași numai 10 ani, după ce și-au făcut serviciul în landver. Cei cari s'au rescumpărat dela serviciul militar încă sunt glotași. Aruncînd o privire asupra Europei, vedem că nici oia n'a fost așa de înarmată pentru răboi ca azi, prin urmare noi nu putem rămîne înderept. Semne de desarmare generală nu sunt. Recomandă proiectul spre primire.

Ministrul de apărare a țării br. Geza Fejervary dice că trebuie să ținem pasu cu cerințele timpului și decă vrem să asigurăm pozițiunea de mare putere a monarhiei, care însemnă existența noastră de stat (Madarasz: Asta o negu, nu e adevărat! larmă,) trebuie să luăm ca basă a organizării noastre militare pretențiunile unui mare răboi ce eventual ar isbucni și care nu trebuie să ne găsesc nepregătiți. Scopul proiectului e: 1) d'a organiza glótele deja în timp de pace; 2) d'a ține armata operătoare, în timpul răboiului, în țara cerută de lege, decă rezerva întregitoare nu e de ajuns; armata operătoare formează simburile și ea nu trebuie întrebuită spre scopuri secundare. Astfel mărîm puterea și vaș monarhiei noastre în afară. Despre o înarmare a tuturor glótelor nu pôte fi vorba, ci după ce vom dispune de pusc destule, sistem mai vechiu, dér încă bune de întrebuit, cheltuelile organizării nu vor fi mari. În timp de pace glotași nu vor fi molestați, ci numai în cazul unui mare răboi, în cazul unei mobilizări generale se vor chema sub arme, și atunci decă va fi nevoie. Prin legea aceasta se introduce egalitatea în îndatorirea d'a apăra patria.

Clemente Ernusz dice că prin legea din 1868 glótele erau destinate numai pentru apărarea propriei țări și se îngrijea de cei rămași în viață, de invalidi ș. a. Tendința umanitară și drepturile cetățenului deopotrivă se garantau. Aceia, cari totdeauna se vîr între principie și popor au căutat să turbure această armonie. (Așa e! în stînga și stînga extremă.) În armată nu s'a luat în considerare dualismul, honvețimea și funcționarii statului nu jură pe constituțiune. (Așa e! în stînga extremă.) Legea glótelor prusiane e mai umană, căci convoca glótele numai când nu mai sunt rezerve, și ține bine sîmă de etate. În Rusia glótele nu se întrebuintă afară din țară. Cu raporturi miserabile înăuntru nu ne putem arăta ca mare putere în afară. Legi militare umane nu s'au făcut nici azi încă. Celu ce supuse pe cetățeni dela 19 până la 42 de ani legilor militare, pôte fi deputat, dér nu și reprezentant al poporului. (Aplause în stînga.) Nouă nu ne trebuie nici politică de cucerire, nici de răsbunare. Respinge proiectul. (Aprobări în stînga și stînga extremă.)

Carol Vadnai dice, că mai curînd ori mai târziu trebuia să se introducă înarmarea generală. Visul unei păci eterne și al unei desarmări generale a trecut. Desvoltîndu puterea noastră armată, amicii noștri ne caută alianța, inamicul se teme de puterea noastră. E destul ca Rusia să aibă numai 5 milioane ostași și să impune. Totuși trebuie să ținem sîmă de puterea militară a Italiei, atît din punctul de vedere cantitativ, cît și calitativ. Suntem încungiurați totu de state militare mari. Nu vrem cuceriri, dér trebuie să ne asigurăm existența. S'a discus că statul, înainte d'a da o împuscătură, va fi ruinat financiar în timp de răboi; nu trebuie însă să ne perdem curagiul și in-

crederea. Pregătirea și ținerea în evidență a glotelor nu va costa timp și bani mulți. Să sperăm că în timp de război se va mobiliza populația din părțile țării apropiate de teatrul războiului; mobilizarea s'ar face ușor și ar costa puțin. Proiectul e un postulat al luptei pentru existență, și de aceea îl primesc, (Vii și prelungite aplause în drépta.)

Juliu Lits nu e îngrijat de marea putere militară a singuraticelor state. Istoria ne arată că în multe cazuri armate mari au fost bătute de armate mai mici, Oratorul respinge proiectul. (Vii aplause în stânga)

Edmund Gajari dăce că din punctul de vedere politic-lumesc proiectul e de condamnat, pentru-că restrânge drepturile individuale ale omului. Din punctul de vedere de stat și în special unguresc-național, proiectul nu învâlvă o politică de cucerire, ci de apărare. Garantă existența statului. Primesc proiectul. (Vii aprobări în drépta.) (va urma.)

SCRILE DILEI.

Intr'o circulară a ministrului de interne unguresc, trimisă municipiilor, se atrage atenția asupra dispozițiilor autorităților austriace contra colerei, și anume în privința lucrătorilor italieni, cari vin în Austria, și a comunicației maritime și se observă, că alte dispozițiuni nu sunt necesare. Dér, fiindcă — dăce ordinația — în fiă-care an primăvera mulți lucrători italieni vin și în Ungaria, jurisdicțiunile se dispun în cercurile lor de activitate, ca toți lucrătorii italieni, cari vin în țară, să fiă supuși unei observații medicale de 3 zile cel puțin, și lucrurile lor să fiă dezinfectate.

—x—

Ni se scrie din Făgăraș cu data de 8 Mai st. n.: „Ninge, ninge și ér ninge. Cu Sf. George a început a ninge, și nu vrea să mai încete; ninge de patru zile neconținut. Ómenii au îmbrăcat sârcile ca în Gerar, ér vitele mugesc érá sub grințile grajdului fără pic de nutreiment; șurile încep a se descoperi de paie, ca să se dea vitelor de mâncare. În tégul de vite al Voilei și Șercăei vitele leșinate de fôme se vând pe un preț bagatelă; numai Jidovii capitaliști le cumpără pentru îngrășat în fabricile lor de spirit, și apoi le vând scump. Sărmanul popor a fost provocat să plătescă cuartalul întâiu de dare; ore de unde? La întrebarea aceasta nu vréu să răspundă nemiloșii esecutorii.“

—x—

Din ordinul ministrului instrucției din Austria s'a început o severă cercetare disciplinară în contra membrilor societății academice române din Cernăuți, pentru că aceștia au felicitat pe deputatul Tomasciuc pentru discursul ce l'a ținut în parlament contra propagandei polone în Bucovina.

—x—

Din Bistrița-Monoră ni se scrie cu data 6 Mai n. „De ér, ziua de Sf. George, a început a ninge, ađi încă ninge din gros, așa că zăpada acopere întreg ținutul Monorului, ba mi-se pare că întreg comitatul Bistrița-Năsăud. E temere de îngheț peste noapte, care ar nimici toate pomele.“

—x—

Ni se scrie din Câmpia, cu data de 7 Mai a. c.: „Acum de două zile pe la noi ninge mereu ca și în mijlocul iernei. Bătrânii nu și aduc aminte să fi mai pomenit vreodată, după sf. Georgiu, o vreme grea ca

acésta. Poporul este foarte îngrijat. Lipsa de bani îl duce la mare desperare; toate și le înstrează, toate și le vinde cu un preț de batjocură, numai ca să scape de sbiciul de foc al esecutorilor. Tégul din Jucul de jos, care s'a început în 2 Mai, ne ilustră această destul de evident. Niciodată nu s'au pomenit la această tégul atâtea oi ca acum. S'au vândut dela 7—8000 de oi, un număr de tot mare față cu neînsemnătatea numitului tégul. Cu ce preț s'au vândut oile biților plugari, pentru orientare amintesc numai atâta, că un om din Cheseu și-a vândut în prezența mea 7 oi cu lapte și cu miei cu tot, cu prețul de 6 fl. Mai mult de cât batjocură! Fôrte arare-ori s'a întâmplat ca din cele mai de frunte oi să se vândă părechia cu 10—12 fl. Óre ajunge-vor moșiele ómenilor pentru a-și plăti infricosițele imposite?“

—x—

NECROLOGU. — Din Satmare primim următorul tristă anuț:

Ana Marcu nasc. Papp ca soția, Alexandru, Vasiliu și Maria ca frați, respective sora, Ioan Papp paroc și protop. onor. gr. cat. în Odoreu, asses. consist. și soția acestuia Teresia Barna, ca soci; Georgiu Huban, Ioan Papp, Paul Papp, Vasiliu Anderco preot, Vasiliu Szilvasi docente ca afin și soțiile acestora, cu inima frântă de durere anunță repozarea în Domnul a neuitatului și iubitului ei soț, frate respective afini:

Ioan Marcu.

Paroc și protop gr. cat. român în Satmare, întâmplat după un morbu scurt în etatea vieții 55, a fericitei sale căsătorii și preotii 29, în urmarea apopleșiei, în 5. Mai a. c. dimineța la 4 ore.

Astrucarea scumpelor osăminte s'a făcut în 7. Mai st. n. la 3 ore postmeridiane după ritul gr. cat. în cimetierul român din loc.

Fiă-i țărina ușor și memoria binecuvântată!

—x—

Ni se scrie, că cu ocaziunea primirii ministrului Kemeny în satul Seret și Bistrița, care s'a făcut cu discursuri și răspunsuri în limba germană, la un „eljen“ un Sas a strigat: „Wat eljen!“ și un „hoch“ a răsunit peste tot; „să trăiască“ a lipsit de tot.

—x—

Din Reghinul săsesc ni se scrie cu data 6 Mai n.: „Pe aci ninge mereu din ajunul Sf-lui George. Poporul e disperat până la extrem. Ađi începe tégul de primăveră al Reghinului, în care toți și-au pus speranța că și vor vinde vitele pentru plățirea nesfârșitelor dări.“

—x—

De asemenea se semnală zăpada și înghețul din multe părți ale Galiției, Austriei, Șiriei, Bănătu și alte părți. Viile și pomii au suferit foarte mult.

—x—

Intr'un număr din săptămâna trecută al „Oesterr. Amerik. Zeitung“, care apare în New-York, se scrie, că imigrațiunea din Ungaria ia din zi în zi mai mari dimensiuni, și după datele statistice cea mai mare parte din imigranți sunt din Ungaria de sus. Așa au sosit săptămâna trecută cu vaporul „Rugia“ din Hamburg 102 imigranți și fiecare vapor ce sosese aici se la Baltimore aduce cel puțin câte 60. — Se vede că sătut de pré marea „fericire“ și apoi vorba ceea: cei pré mult nu'i sănătoși.

—x—

Curia din Pesta a condamnat la mórte prin spânzurare pe Franz Noha, la închisóre pe viétă pe Stefan

Altal și pe soția acestuia la 15 ani închisóre, pentru crima de omor.

—x—

In gara Vêrciorova s'a sustras din vagonul de poște, în nóptea de 21 spre 22 Aprilie, un pachet în sumă declarată de 5500 lei. Pachetul, trimis din Viena d-lui Halfon din Bucuresci, conținea hârtii d'ale creditului mobilier român, ale cărora numere d-lui Halfon avându-le însemnate, le-a și publicat pentru a nu fi primite de nimeni.

—x—

Monitorul oficial din Bucuresci a publicat decretul prin care d. Gheorghe M. Ghica, ministru plenipotențiar al României la Constantinopol, se permută în aceeași calitate la Petersburg, în locul d-lui N. Crețulescu, demisionat, și d. Ion Bălăceanu se numește ministru plenipotențiar la Constantinopol.

—0—

Despre mișcările lucrătorilor din Galiția apăruse în zilele acestea un articol într'un ziar din Cracovia, al cărui autor se dăce că ar fi chiar unul dintre lucrători. După acest articol, mișcările de denunț ale lucrătorilor au fost în prima linie îndreptate contra Evreilor și numai în a doua linie contra „domnilor“, intru câtă adecă aceștia făcuseră cauză comună cu Evreii și le dau lor în arendă cârcumile dela sate.

De pe valea Someșului mare.

Aprilie 1886.

(Fine.)

Dér „patrioții“, desbinați înșiși în 2 partide, s'au adunat imediat cei din drépta, negatul Dr. K. A., Arméno-Jidanul Fr. D., S. M. și alți câțiva la sfat, s'au închis într'o chiliă de consiliu ca în revoluția, ér pe strade a și început îndată după amézi o patrulă de gendarmi armați. În acest consiliu s'a compus incusa, ér subjele reg. Solymosi a citat partidele la lege încă pe acea zi la 2 ore d. a., la pertractare finală, pentru că s'a vătămât un membru din „jobb part“ și al d-sale, de cătră unul din „bal part“, ér nu pentru că ar prescrie legea. Căci eu nu cred că legea să hotărască un termin de 4 ore numai dela întâmplarea unui fapt penal până la judecare, nefiind acest timp destul nici pentru partide și martori, nici pentru judecător, care într'un timp așa de scurt nu pôte studia cu fundament motivele, împrejurările și urătorii și îngreunătoare și astfel a pronunțat o sentință dréptă. Dér ce s'î fac? Altă dată, când d-l Solymosi are chef, rămân partidele citate din depărtare, neascultate de loc și ziua întregă, dér asta i-a fost în interes să o urzeze. Toți cei din „jobb part“ în acea zi și cele următoare aceleia au petrecut în locuințe cu ușile încuiete ziua mare, temându-se de palmi, se ambând cu mare rezervă și unii și armați, în afaceri esterne. Practicantul a fost condamnat la 14 zile închisóre și 50 fl. v. a. amendă; ambe părțile au recurat contra sentinței.

Imediat după acest scandal, adecă în 21 Martie, s'a întâmplat un al doilea și anume: Din motive încă necunoscute, chiar pôte din gelosie, Dr. Kádár A., „Maghiar“ gr. cath. din Sugutag, a interzis a i se cerceta locuința forestierului suprem Aladics Emil. Cu această interdicere însă a încredințat o a treia persoană, ceea ce forestierul Al. a luat-o ca vătămă de onóre, fiind angajat de stat. Din acest motiv a aflat de bine a se presenta în ziua de mai sus, în locuința Drului maghiar gr. cath. spre a cere deslușiri. Ziua de 21 Martie

FOILETONU.

Călătoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Întâlnindu-mă cu dânsul, păr'că m'aș fi reîntors în patria multă dorită*).

„Alice“ și cu celelalte de ce vase apucară acum spre sud-vest tot pe lângă țermuri lacului. Abia făcără călătoria noastră o distanță de vre-o trei miluri, și Magassa și încep a da la ivelă urțile sale însușiri. La o dojenire a lui Stanley, el răspunse printr'un gest de batjocură.

Cătré séră, ajungându luntrele la o insulă, călătorul nostru îl luă pe Magassa la o parte și-i aduse aminte cu totă seriozitatea, care sânt datorințele sale. Ténérul Negru făgădui, că de aici înainte va asculta; totodată își ceru voiă să mergă înainte la insula cea mare Sesse, unde să caute și să pregătască de plecare vasele, care încă lipsiau. Stanley se învôl cu această

cerere, și astfel Magassa porni înainte cu cinci luntre.

A doua zi dimineța Stanley împreună cu soții săi și cu luntrele cu Vaganda, ce mai erau cu dânsul, porni mai departe și trecu pe la gura râului Katonga, care aici e de vre-o 400 metri de lat. Rîul acesta formă spre sud-vest marginea Ugandei proprii. Spre sud dela Katonga urmăză țera Uddu, care stă sub supremația lui Mtesa și se estinde până la un alt râ, cu numele Kaghera și Nilul Alecsandrei. Călătoria noastră înaintează pe lângă țermuri acestei țări până la insula Sesse. În această insulă locuiesc cei mai buni marinari și meșteri de luntre ai lui Mtesa, ómeni fricoși, superstițioși, murdari și de colóre de tot negră.

Aici Magassa îi eși înainte lui Stanley. El îi spuse, că din luntrele ce le luase cu dânsul, trei se stricaseră așa de tare, încât nu se mai pot folosi. Totodată îi împărțăși, că în Sesse nu se găsește nimeni, care ar avé gust să ia parte la îndelungata și primejdiósa călătoria. Ca mângăere nestatornicul ténér adăugă, că mai marele luntrașilor a făgăduit, că de-î va fi cu puțină, va trimite patru-spre-dece luntre, care vor căuta să ajungă pe călătorul nostru.

Nu mult după aceea nedemnul oficer al lui Mtesa se făc din nou nevedut, lăsându-i lui Stanley numai pe subcomandanții săi Sentum și Sentagheya cu

doce, trei luntre. Nu mai încăpea nici o îndoială, că el se teme de îndelungata călătoria pe Nyanza și că nu prea voiesce să ia parte la densa. În chipul acesta Stanley își continuă călătoria sa de-a lungul țermurilor vestic însoțit numai de două canoe (luntre de-ale Negrilor) și de 62 Vaganda și Vangvana. Țermurile vestic îl găsi el mai într' toate asemenea cu cel ostic.

De partea acesta se varsă în lac Nilul Alecsandrei, un râ destul de însemnat. Stanley încercă să înainteze în susul lui, fú însă împedat în încercarea sa prin cursul cel repede al râului.

Spre sud dela Nilul Alecsandrei se află regatele Karagve și Uzongora.

Primul sat din Uzongora, la care se opriră călătorii noștri, se numia Makongo. Mai mulți indigeni din acest sat stau lungiți la țermuri și beau un fel de vin din coji de bostan. La salutarea lui Stanley și a soților săi ei răspunseră în modul cel mai prietenesc. Luntrele fură trase pe țermuri, căci după o călătoria așa de îndelungată cu toți aveau lipsă de odihnă și de reîmprospătare. Beutura oferită de indigeni fú primită de toți cu cea mai mare bucurie.

(Va urma.)

* Stanley nu se putu întorce în restimp de o lună, după cum făgăduise. Lăsat în așteptă aprópe șese săptămâni, și vedându, că nu se mai întorce, plecă din Rubaga. El se îndreptă spre nord, avu lupte infricoșate cu sâlbaticii Vanyoro, dar în sfârșit tot ajunse la cartierul principal al colonelului Gordon. Intr'o a doua mistune însă, nenorocitul călător fú ucis împreună cu 36 soți ai săi, în 26 August de cătră seminția Baris. Acésta se întâmplă patru zile după reîntorcerea lui Stanley.

fă de Duminecă cam la 3 ore d. a., când erau indeseuite stradele de locuitorii. Al. a intrat în cancelaria D-rului K. adresându-se către el cu cuvintele: „Cred că vei fi sciind pentru ce am venit“, la ce doctorul a părăsit chilia, a strigat muierea și servitoarea și în stradă după ajutoriu, ér forestierul rămas în pragul chiliei, pre când ceialalți erau în coridor, a insultat pe Dr. inaintea mulțimei, care era pe stradă, cu cuvintele: om de nimică, ticălos, goz, etc. Preste 100 de locuitorii, bărbați, muierii și copii priviu de pe strade comedia „patrioților“ și minunea minunaților comediantii kulturegyeisti. Forestierul după acestea a eșit, ér partisanii D-rului ér s'au adunat la sfat și au trimis o deputația la măriă sa fișpanul, care încă înainte de pertractarea judecătorească a aflat de bine a reduce salariul forestierului la a treia parte. Inaintea judecătii însă, la care a avut și avocat, casul s'a aplanat prin pace, rugându forestierul pe Dr. maghiar gr. cath., feciorul cantorelui, de ertare și retragându-și cuvintele dicend înaintea judecătii, că e om de omenia. Cu totă pacea însă actele s'au trimis la fișpanul pentru pedepsă disciplinară, care pôte să fiă transferarea. Vederemo.

Astfel este purtarea „patrioților“, cari sunt trimiși pe aci pentru a răspândi cultura și a maghiarisa ținutul, acestea sunt exemplele ce le dau denșii „poporului necult“ și Românilor inteligenți din loc, pe cari aceia nu-i pot suferi.

Spre fapte de această natură ar trebui să și întoacă „patrioții“ privirile și să și folosescă paralele; cu de acestea nu vor pute „cultiva orientul“!!! M. Scaevola.

Raportul senatului scolar.

(Urmare).

II. Preparandia de învățatori (secțiunea pedagogică a seminarului arhidieceșan).

Studiile în secțiunea pedagogică a seminarului arhidieceșan s'au preadată în anul scolar 1884/5 conform planului de învățământ, cuprins în regulamentul seminarial, prin 5 profesori ordinari și 2 extraordinari.

O amplificare a planului de învățământ, atât pentru secțiunea pedagogică cât și cea teologică în viitor se arată necesară în ceea ce privește studiul limbii maghiare și introducerea ca studiu a igienei populare. Consistorul arhidieceșan, basat pe experiența sa și îndemnat de impregiurări, va face o propunere separată motivată în privința înmulțirii orelor de lecție din limba maghiară în toate trei cursurile dela 2 ore pe săptămână, precum este prescriș în regulamentul seminarial, la 3 ore pe săptămână, ér în ce privește igiena poporală a făcut dispozițiuni, ca încă cu începutul anului scolar următor să se introducă în seminar și să se predee în 1 oră pe săptămână la pedagogii anului III de medicul seminarial, pe lângă o remunerațiune, ce la speciala propunere a consistorului va fi a se lua în bugetul arhidieceșan.

Numărul total al pedagogilor la finea anului scolar a fost 54, cu 10 mai mulți ca în anul trecut; dintre acestia au fost în anul prim 29, în anul al doilea 14, în anul al treilea 11.

La sporirea numărului pedagogilor a contribuit în mod însemnat crearea a 10 stipendii pentru pedagogi.

Din I programă a institutului pedagogico-teologic, publicată în tipar prin direcțiunea seminarială pe anul scolar 1884/5 alăturată aci sub .] în un exemplar se pot afla date și mai speciale despre institutul seminarial în privința bibliotecii seminariale și a cabinetelor pentru mijlocele de învățământ.

III. Școle populare.

a) Școle preste tot.

Școle populare cu caracter profesional greco-or. au fost în arhidieceșă în decursul anului 1884/5 în 778 comune, dintre cari 69 cu mai mulți învățatori.

Școle comune cu alte confesiuni au fost 37. In 221 comune bisericesti nu s'a ținut școlă cu caracter profesional.

Dintre școlele existente apar ca admoniate în conspectele inspectoratelor noastre districtuale de școle 52. Această admonițiune nu este însă a se lua în sens propriu al legii, căci nu s'a făcut la consistor și cu prescise forme.

Școle noue s'au înființat în acest an 15. Școle s'au închis din partea organelor politice 2. Școle comunale și de stat sunt în 72 comune bisericesti.

Conspecte mai detaliate din parochii și protopresbiterate despre aceste date se alătură sub ./.

b) Invățatori.

Statul personal al învățătorilor fungeți la școlele populare elementare din arhidieceșă a fost de 843 dintre cari definitiv 381, ér provisor 462, cășetorii 662, necășetorii 181.

Dintre învățătorii aplicați au fost absoluți de pedagogie 234; teologi 196; ér restul de 413 au pregătire de clase gimnasiale și normale pre lângă praxă.

Salariile solvite la învățatori în întreaga arhidieceșă dau suma de 149,741 fl. 87 cr., din care sumă în termin medii se vine pe un învățator suma anuală de 177 florin.

Suma salarisării se solvesce:

a) din fondul scolare	16,684 fl. 84 cr.
b) din alodiu	33,449 „ 94 „
c) din lada bisericii	16,462 „ 51 „
d) dela popor	62,402 „ 36 „
e) alte isvóre	4,542 „ 40 „
f) în victuale	4,937 „ 46 „
g) cuartir	5,469 „ 70 „
h) lemne de foc	5,822 „ 66 „

Comparându suma acesta cu dotațiunea învățătorilor în anul precedent 1883/4 de 129,915 fl., rezultă o sporire în salarii de 19,790 fl.

Date mai speciale după comune și protopresbiterate se alătură aci sub ./.

c) Copii de școlă.

Dela 6—12 ani:

obligați:	din cari au frecuatat în sem. I.
copii 33,381	24,381
copile 31,664	17,744
la olaltă 65,045	42,125 séu 64%.

Dela 12—15 ani:

obligați:	din cari au frecuatat în sem. I.
copii 11,750	7,080
copile 10,540	5,345
la olaltă 22,292	12,425 séu 55%.

Suma tuturor copiilor obligați la școlă: 87,337. Suma tuturor copiilor umbłatori la școlă în semestrul prim este de: 54,550 séu 62%.

Date mai speciale din parochii și protopresbiterate se pot vedé din tabela alăturată sub ./.

d) Adjustarea școlelor.

Edificii scolare proprii sunt 663, închiriate 147, la olaltă 810, dintre cari 556 corespundătoare, 254 necorespondătoare.

Grădini de pomărit au 382, dintre cari 228 cultivate, 154 necultivate.

Intocmire pentru gimnastică au numai 210.

Date mai speciale din comune și protopresbiterate se pot vedé în tabela ./.

e) Averea școlelor.

Nemișcătore: Edificii și pământuri	831,489 fl.
Mișcătore: bani, hârtii de preț, mobile	205,051 fl.
Suma totală	1,036,540 fl.
Venitul total al școlelor a făcut	67,448 fl.
Date mai speciale se pot vedé din tabela alăturată aci sub ./.	(Va urma).

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. al „Gaz. Trans.“)

BELGRADU, 10 Maiu. — Resultatul final al alegerilor pentru Scupcină este urmă-

torul: 60 partisanii ai guvernului, 38 radicali, 15 din partida Ristici, 5 din nici o partidă, 6 alegeri ulterioare. Cu cei 40 deputați pe cari îi numesce regele, cabinetul dispune de peste 100 membri, opoșițiunea de peste 58.

ATENA, 10 Maiu. — Ministrul președinte Delyanis a hotărît să demisioneze. — Cele cinci puteri au notificat d-lui Delyanis că costa orientală a Greciei precum și întrarea în golful de Corint sunt în stare de blocare.

(Aceste telegrame ne-au sosit ér, după încheierea diarului. — Red. Caz.)

MADRIDU, 11 Maiu. — Camera Cortesilor s'a deschis ér. Discursul tronului constată progresul făcut pe terenele vieții publice, îmbunătățirea finanelor, și speră că Spaniolii vor merge în mod pacinic pe cărarea progresului.

LONDRA, 11 Maiu. — In camera comunelor s'a dat a doua cetire bilului homerulilor. Gladstone, într'un discurs de două ore asupra obiecțiunilor ridicate contra proiectului, declară că cu privire la cestiunea eschiderii reprezentanților Irlandei din parlamentul britanic va face concesii, dér în nici un cas nu va merge așa de departe, ca prin aceea să se jignescă acțiunea legislativei Irlandei. Desbateră continuă.

ULTIME SCIRI

Se scrie din Giurgiu diarului „L'Indep. roumaine:“ De vr'o lună de zile orașul și satele sunt pline de Evrei veniți din Rusia, cari cumpără cantități mari de nutreț și cereale. Alți închiriază case și dau arvună. „Acăsta se aduce în legătură cu scirea despre trecerea oștii rusești prin România.

Cetim în „Răsboiul:“ „Se șoptesce prin sferele de sus, că Țarul Rusiei este dispus să înapoieze României cele trei județe din Basarabia, luate în urma răsboiului dela 1877—78.“

DIVERSE.

Atentat la vieța unui rege. — Despre Oscar, regele Svediei, se scrie din Stocholm, că a primit două scrisori anonime: prin una îi se cere suma de 400 corone (bani) svediane, pe cari să i le pună la dispozițiă, așa că într'un anumit timp să le pôt afla într'un anumit loc din Stocholm, căci la din contra — ție autorul scrisorii — îl va ucide. Prin scrisóra a doua, scrisă ca și cea dinteu cu anonimul „Que quodam, autorul se plânge că în timpul numit a căutat banii în locul desemnat de el, dér nu i-a aflat, și din nou amenință, că dacă regele nu-i va implini pretențiunea, el îi va nimici într'un mod infricosat călătoria proiectată în Norvegia. Pe amândou scrisorile era desemnată cu sânge figura unei cruci. Atentatorul la terminul ție s'a și dus la locul numit ca să ia banii, dér aci îl aștepta poliția, care punend mâna pe el, îl duse la rēcore.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu

Mica sburdalnică.

(Noveletă.)

(Urmare.)

Pe o cărare serpentină chiar în marginea parcului se preambulau în pași lini Lucreția și Costică. Erau tăcuți, — sgomotul publicului și sunetul muzicii, aici în orecare depărtare se pierd, și așa își puteau împărtași ideile neconturbate... Lucreția era ca totdeauna bine dispusă veselă și fermecătoare.

— Dragă Lucrețio — începe Costică vorbirea cu voce tremurătoare și neobișnuită — ați trebuie să mă ascuți, sunt hotărît să-ți vorbesc serios.

— Bine, vorbesce orî cât de serios, dér ce cutazanță ai a-mi dice dragă, — îl întrerupse frumoșă fată zimbind.

— Ță-mă, te rog, m'ai fermecat, nu mai sciu de mine, — sunt confus. — In această luptă a inimei mele, vedu necontentiu chipul tēu frumos... vedu surisul tēu atrăgător... mă pērunde privirea ta seducătoare. Imbătut de dorul tēu, te urmăresc, pe cum urmăresc somnambului rađa misterioșă a lunei. Nu mă trezi din acest vis fericit, nu mă face să cad din înălțimea tuturor iluziunilor mele — sfērși Costică mișcăt.

— Astădată te iertă — îi răspunde Lucreția liniștită, fără să fi fost impresionată de cele auzite. — Dér spunem curend, ce voiesci cu aceste cuvinte? șirșesce mai iute, că mă așteptă prietinel.

— Ce voiesci? — Voiesc să-ți spun că te iubesc! Voiesc să-ți spun că fără tine nu pot trăi;

voiesc să sciu ați, chiar acum, dacă mă iubesci dacă vrei să fi nevasta mea? — ție Costică emoționat.

Lucreția la aceste vorbe a tresărit și a stat pe loc. Pe fața ei perpleșă dér deschisă, s'a aședat un noroz ușor, care umbrindu-i frumoșii ochi o făcea și mai interesantă. Dér perpleșitatea fū curend învinsă de spiritul ei viu, ca cum pier umbra dinaintea sōrelui. Nimic în lume mai interesant, ca o fată tineră în perpleșitate! Aceșta o sēmția și Costică, că sta uimit privind la fermecătoarea fată, care nu găsea vorbe să-i răspundă la întrebare.

— Eu, și nevasta d-tale? Ha, ha, ha, eu și nevastă! răspunde în fine rīdzend sburdalnică copilă. Ridea de-i tremura inima și-i lăcrimau ochii.

— Iți bați joc de mine?

— Nu, domnul meu, te ascult.

— Aibi milă de mine și ascultă-mă dér, continuă Costică, și mergend mai departe coninua:

— Te iubesc la nebuniă și cred că și tu mă iubesci, că dacă nu... nu mi-ai fi dat atât privilegiu....

— Eu? îl întrerupse Lucreția spăriată.

— Da!

— Niciodată.

— Și ai curagiul să desmînți trecutul? Pe mine nu mă vei înșela, vei trebui....

— Ce?

— Să mă iubesci — — și afară de mine să nu privești în ochii altui bărbat, răspunde Costică hotărît.

— Esti un Othello întreg. —

— Nu, dér sunt grōznic în iubirea mea nebună.

— Va să dice pe lângă alte tōte mai est și gelos? — Veți c'am găcit asemenându-te cu negrul venețian.

— Să nu glumim, îi dice Costică serios și cu orecare îngrijire.

— Haide, mergem înderēt între omeni. Auți muzica, chiar acum a început o ariă din Rigoletto, imi place de minune acēste operă, și textul îl sciu mai tot de rost, — și dicend aceste tēnra fată încep a cânta lin după mnsică:

Femeia-i înșelătoare...!
Vană și seducătoare....

— Ai dreptate, o întrerupe Costică mănios, acum vedu că m'ai amăgit, — m'ai arăgit!

— Eu? îl întrebă ea rīdzend.

— Da, esci ca tōte femeile...

— Eu femeă?

— Ce esci dér?

— O mică sburdalnică.

— Ați audu aceste cuvinte a doua oră; cine ț-a dat porecla acēsta potrivită, o întrebă Costică rânit în inima.

— Unu bietu secretar, din care cu vreme se va face bun judecător, după opinia d-tale, că scie potrivit omenii — și lucrurile. —

— Ah, va să dice și amicul meu s'a conjurat în contra mea, îl cunosc?

— Odată, de două ori am vorbit cu el.

(Va urma.).

Cursul la bursa de Viena

10 din Maiu st. n. 1886

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 26 Aprilie st. v. 1886.

Cursulu pietei Braşov

din 11 Maiu st. n. 1886.

Table with financial data for Vienna, including bond prices and interest rates.

Table with financial data for Bucharest, including exchange rates and interest rates.

Table with financial data for Braşov, including exchange rates and interest rates.

Anunţ

Am onore a încunoscinta pe Onor. Dómne că în casa D-lui A. Safrano din Têrgul Straelor Nr. 306, sub conducerea fratelui meu Arthur Platsko, am în comissionu unu mare sortimentu de

Pălării de dame

dela cele mai eftine până la cele mai fine, asemenea Confecţiunii fine, precum şi o mare colecţiune de mostre din cele mai noue stoffe de rochii cu garniturile lor potrivite. Asemenea primesc confecţionarea de toalete şi trusouri în albituri pentru mirese.

Pracsa de mai mulţi ani şi bunul gustu alu fratelui meu Arthur Platsko, precum şi relaţiunile cu mai multe case de primul rang din Viena mă punu în plăcuta poziţiune a satisfăce tuturor.

Cu distinsă stimă

(1-3)

Marie Platsko.

ANUNŢ

Subscrisulū îşi dă onorea a aduce la cunoscinta onor. publicu cu totu respectulū, că au luatū în arênda pe mai mulţi ani începêndu dela 1 Maiu an. cur. băile calde dela Geoagiu de jos (Algyogy).

Scopulū principalū atâtu alu proprietarului scaldelorū câtū şi alū meu va fi a ridica de nou valorea şi renumele secularū alu acestorū scalde escelente pentru cură şi situate într'unu ţinutū de o frumseţe răpitore şi cu o climă domolă — şi a face din acestū locū de scalde unū locū plăcutū de convenire de veră pentru publiculū cultivatū; — spre scopulū acesta n'am cruţatū nici o jertfă şi ostenelă, pentru a satisfăce câtū mai bine pretensiunile p. t. publicū.

Domnulū proprietarū alū scaldelorū a construitū cu totulū din nou odăi de locuitū comode şi unū localū coperitū pentru jocū; alea de preumblare s'a amplificatū, curtea scaldelorū s'a parcatū (închisū) în ospetăria s'a luatū dispoziţiuni sê fie cea mai mare ordine şi curăţenia.

Eu din parte-mi promitū atâtu cu privire la odăi câtū şi la mâncări preţurile cele mai avantagiöse precum şi o calitate din cele mai bune şi garantez pentru serviciulū câtū mai prompt; — de aceea rogū pe onor. publicū a mă sprijini şi a mă onora cu prezenţa sa în numărū câtū mai mare.

Avêndu aici în Orăştia în arênda otelulū „La două pistole“ — bine arangiatū — suntū gata cu cea mai mare bună voinţă a sta la dispoziţiunea publicului din locū, din provinciă şi a celorū ce vorū sosi cu trenulū încâtū privesce călătoria din Orăştia la scaldelē numite. Deschiderea scaldelorū la 15 Maiu an. cur.

Cu totu respectulū

Orăştie în 28 Aprilie 1886. Csösz Gábor m. p., arendatorū.

Mersulū trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta şi pe linia Teiuş-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table showing train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Teiuş-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teiuş, with columns for train types and departure times.

Nota: Orele de noapte suntū cele dintre liniile grōse.

Tipografia ALEXI Braşov.